

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 69/18

Luxembourg, 29. maj 2018

Sodba v zadevi C-426/16
Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen
VZW in drugi/Vlaams Gewest

**Sodišče je potrdilo, da se obredni zakoli brez omamljanja lahko opravljajo le v
odobrenih klavnicah**

*Ta obveznost ne krši svobode vere, ker se nanaša le na organizacijo in ureditev svobodnega
opravljanja obrednega zakola ob upoštevanju bistvenih pravil glede zaščite dobrega počutja živali
in zdravja potrošnikov živalskega mesa*

Muslimanski praznik žrtvovanja je vsakoletno tridnevno praznovanje. Veliko vernih muslimanov meni, da je njihova verska naloga, da po možnosti prvi dan tega praznika zakoljejo ali dajo zaklati žival, katere meso nato delno pojejo v družini, delno pa ga delijo s pomoči potrebnimi, sosedi in člani širše družine. Večina muslimanov v Belgiji naj bi imela enotno stališče, ki ga je izrazil svet teologov v okviru izvršnega sveta muslimanov te države, in sicer da je treba obredni zakol opraviti brez omamljanja in ob upoštevanju drugih zahtev obreda.

Belgijska zakonodaja je od leta 1998 določala, da je zakole, predpisane v skladu z verskim obredom, mogoče opraviti le v odobrenih ali začasnih klavnicah. Tako je pristojni minister vsako leto odobril začasna klavna mesta, ki so skupaj z odobrenimi klavnicami omogočala opravljati obredne zakole ob muslimanskem prazniku žrtvovanja, ter tako ublažila pomanjkanje zmogljivosti odobrenih klavnic, povezano s povečanim povpraševanjem v tem obdobju.

Leta 2014 je minister regije Flamske, zadolžen za dobro počutje živali, oznanil, da ne bo več izdajal odobritev za začasna klavna mesta, ker naj bi bile take odobritve v nasprotju s pravom Unije, zlasti določbami Uredbe iz leta 2009 o zaščiti živali ob njihovi usmrtni.¹ Od leta 2015 so morali biti vsi zakoli živali brez omamljanja, tudi tisti v okviru muslimanskega praznika žrtvovanja, opravljeni izključno v odobrenih klavnicah. V tem okviru so različna muslimanska združenja in krovne organizacije mošej leta 2016 proti regiji Flamski sprožili sodni postopek. Med drugim so izpodbijali veljavnost nekaterih določb Uredbe², predvsem glede na svobodo vere.³ Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (nizozemsko govoreče prvostopenjsko sodišče v Bruslju, Belgija), ki mu je bila zadeva predložena, se je odločilo, da Sodišču postavi vprašanje za predhodno odločanje.

Sodišče je v današnji sodbi najprej pojasnilo, da obredni zakol spada pod pojem „verski obred“ v smislu Uredbe. Zato spada na področje uporabe svobode vere, ki jo zagotavlja Listina Evropske unije o temeljnih pravicah. Morebitne teološke razlike o tej temi same po sebi ne morejo ovreči te opredelitve kot „verskega obreda“.

Nato je Sodišče preučilo, ali Uredba pomeni omejitev pravice do svobode vere. Opozorilo je, da se v Uniji živali po splošnem načelu usmrtno šele potem, ko so bile omamljene. Kot odstopanje je praksa obrednega zakola brez predhodnega omamljanja dovoljena, če se opravi v klavnici, ki so jo odobrili pristojni nacionalni organi, in so spoštovane tehnične zahteve v zvezi z gradnjo, ureditvijo in opremo (te zahteve so določene v drugi uredbi Unije⁴).

¹ Uredba Sveta (ES) št. 1099/2009 z dne 24. septembra 2009 o zaščiti živali pri usmrtni (UL 2009, L 303, str. 1).

² Gre za člen 4(4) v povezavi s členom 2(k) Uredbe št. 1099/2009.

³ Člen 10 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in člen 9 Evropske konvencije o človekovih pravicah.

⁴ Uredba (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o posebnih higienskih pravilih za živila živalskega izvora (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 45, str. 14).

Sodišče je pojasnilo, da to odstopanje nikakor ne prepoveduje izvajanja prakse obrednega zakola v Uniji, ampak, nasprotno, udejanja pozitivno zavezo zakonodajalca Unije, da omogoči prakso zakola živali brez predhodnega omamljanja za zagotovitev učinkovitega spoštovanja svobode vere, med drugim vernih muslimanov, med praznikom žrtvovanja.

Tako se obveznost opravljanja obrednega zakola v odobreni klavnici nanaša le na organizacijo in ureditev – s tehničnega vidika – svobodnega opravljanja zakola brez predhodnega omamljanja iz verskih razlogov. Taka tehnična ureditev pa sama po sebi ne more povzročiti omejitve pravice do svobode vere vernih muslimanov.

Za obredni zakol namreč veljajo enaki tehnični pogoji, kot so tisti, ki načeloma veljajo za vsakršen zakol živali v Uniji ne glede na uporabljen metodo.

Poleg tega je zakonodajalec Unije uskladił spoštovanje posebnih metod zakola, predpisanih v skladu z verskimi obredi, in spoštovanje bistvenih pravil, določenih z uredbama Unije glede zaščite dobrega počutja živali pri njihovi usmrtni in zdravja vseh potrošnikov živalskega mesa.

Nazadnje je Sodišče preučilo ugotovitve, povezane z dejstvom, da odobrene klavnice na ozemlju regije Flamske, ki so v skladu z zahtevami Uredbe, ne dosegajo zadostne zmogljivosti zakola za zadostitev ugotovljenega povečanega povpraševanja po „halal“ mesu med praznikom žrtvovanja.

Sodišče je v zvezi s tem opozorilo, da je treba veljavnost akta Unije preučiti glede na dejanske in pravne elemente, ki so obstajali ob sprejetju tega akta, in ni odvisna od posebnih okoliščin posameznega primera. Problematika, ki jo navaja belgijsko sodišče, naj bi namreč zadevala le omejeno število občin v regiji Flamski. Te problematike zato ni mogoče šteti za povezano z uporabo predpisanega pravila v vsej Uniji. Ta začasna problematika zmogljivosti zakola na ozemlju neke regije države članice, povezana s povečanim povpraševanjem po obrednih zakolih nekaj dni ob prazniku žrtvovanja, je posledica notranjih okoliščin, ki ne morejo vplivati na veljavnost Uredbe.

Sodišče je razsodilo, da pri preučitvi ni bil ugotovljen noben element, ki bi lahko vplival na veljavnost Uredbe glede na svobodo vere, zagotovljeno z Listino.

OPOZORILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.